

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. II. De Acedia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

est omnino absolutus, non constringatur ullius boni magnitudine, quod personæ amata, cujus bene esse quaerimus, non optemus; similiter dum est completum odium, non fit malum tantum, quod non desideremus inimico, quale est odium dæmonum respectu Dei, & etiam nostrum, quatenus sumus imago Dei & ad beatitudinem creati.

6. Qui distinguatur ab injustitia interiori.

Distinguitur verò odium ab injustitia interiori, quòd istud ab hac præscindat: qui enim desiderat ex odio alteri mortem, præscindit ab hoc; quòd foret justè vel injustè à se vel ab alio inferenda. Quando tamen desiderium tenderet in mortem à se injustè utique inferendam, præter malitiam odii inest malitia injustitiæ. Unde in effectibus odii externis, seu malis quæ ex odio inferuntur à nobis proximo, frequenter concurrunt alia malitia, præsertim injustitiæ.

Qua scilicet odio adiungitur.

7. An sint odia ejusdem speciei, etsi diversi generis mala proximo desiderentur.

Porro juxta sententiam Cajetani, Valentia, Bonacina & aliorum, & Probabile censet Diana P. 1. Tract. 7. de Circumstantiis Resol. 3. sunt odia ejusdem speciei, considerata quantum formaliter odia sunt, etsi diversissima mala proximo desiderentur, idque ob eandem rationem formalem, quæ est malum proximi ut tale. Ut proinde non sit opus in confessione exprimere, an odium versetur circa divitias, famam vel bona corporis; sed sufficiat dicere, se toties odisse proximum. Nihilominus Suarez d. 6. sect. 2. n. 2. & 3. Sylvius q. 34. art. 6. quæstio 2. & alii rectius contrarium tenent: nam afficere proximum injuriâ in vita, fama vel fortuna, sunt peccata contra justitiam specie distincta, propter moralem materiam diversitatem; adeoque similiter sunt peccata odii specie distincta. Quare quod ad mores spectat, non dubitat Suarez sup. n. 3. quin talis diversitas sit aperienda in confessione. Aliam enim morali judicio apparet deordinatio, si desideretur proximo damnatio, alia si mors corporalis, alia si paupertas, alia si infamia. Clarius est, & apud Doctores admissum, si sit sermo de odio Dei & proximi, non sufficienter exprimi in confessione, nisi distinctè specificetur utrumque odium, veluti specie morali maximè distinctum, & diversimodè charitatis Theologicæ oppositum.

8. Malum proximi interdum licitè desideratur ex bono finem.

Advertendum autem licitè interdum desiderari proximo malum, ex alio motivo quàm odii. Nam possumus licitè, immo ex charitate desiderare infirmitatem & afflictionem peccatori, ut per hoc respiscat; possumus desiderare mortem aut infortunia hostibus Ecclesiæ, hominibus scandalosis &c.; ut nocere desinant; punitionem seu vindictam justam peccatoribus pervertis, ex amore justitiæ & ad exemplum aliorum &c. Sic etiam ipse Deus vult peccatoribus in peccato morientibus pœnam æternam.

Quia verò Deus vult peccatoribus pœnam quàm talem, adeoque quàm malum & doloriferum est ipsis, censent nonnulli, inter quos Arriaga d. 37. sect. 3. subsect. 2. ipsum habere odium inimicitia proprie dictum adversus peccatores. Quod quidem ad meram de nomine quæstionem spectat. Et saltem constat aliquo sensu peccatores esse inimicos Dei, & (ut Tridentinum sess. 6. c. 7. docet) per justificationem ex inimicis fieri amicos, atque Deum peccatores tamquam inimicos quodam sensu, scilicet jam præmissio, odio inimicitia profectui. Alii nihilominus contendunt, non esse odium strictè dictum, eò quòd pœna referatur ad reparandum ordinem læsum per culpam, ut sic culpa ordinetur per pœnam, adeoque respiciat motivum divinæ justitiæ: quale non videtur odium, quod homo adversus proximum habet, ei cupiens malum quàm tale, citra aliud motivum justitiæ, aut simile. Propter quod judex zelo justitiæ reum, præsertim aliàs dilectam, puniens non solet dici habere adversus ipsum odium inimicitia. Quod etiam solet distingui ab ira, quæ est appetitus vindictæ, & quidem licitus per se loquendo, si hæc justa ac moderata sit. Odium autem inimicitia censetur communiter esse intrinsecè malum. Sed est (ut dixi) quæstio de voce.

9. An Deus erga peccatores habent odium inimicitia.

Oritur odium aliquando ex concupiscentia, aliquando etiam ex ira, quàm initio appetimus malum proximi prout habet rationem vindictæ & compensationis delicti, sed postmodum dilabimur eò, ut malum proximi desideremus absolute: aliquando & juxta D. Thomam quæst. 34. art. 6. ordinariè ex invidia de bono proximi. Supponitque ordinariè aliquam injuriam vel offensam verè vel apparenter illatam ab eo, qui odio habetur. Porro DD. non recensent odium inter vitia capitalia (sic dicta, quòd ex iis tamquam fontibus nascantur ut plurimum alia peccata; quæ proinde sunt quædam velut initia destruendæ virtutis) odium namque est potius extremum malum ex aliis ortum: quamquam eo jam generato, multa mala seu peccata ex ipso causentur.

10. Quæ origo odii.

11. An sit vitium capitale.

QUESTIO II.

De Acedia.

A CEDIA vocabulum origine græcum est, significans incuriam, seu torporum vel tædium, quod sic aggravat animum hominis, ut nil agere libeat. Quo modo latinus Interpres ipsum reddidit Psal. 118. Dormitavit anima mea præ tædio. Quin & græcâ voce tamquam latinâ subinde usus est, ut Eccli. 4. Libera sum, qui injuriam patitur: & non acide id est, tædiosis.

Interdum sumitur pro passione merè naturali corporis.

Interdum pro tristitia appetitivè sensitivi.

Acedia generalis quid importet.

12. Quale peccatum sit.

13. An licitum sit aliquem panitere assumpti sacerdotii aut monachatus.

diosè, feras in anima tua. Et quidem interdum consideratur tamquam motus seu passio merè naturalis corporis ex complexione malè affecta originem ducens, quæ potest dici torpor & hebetudo quædam vitium naturalium sub onere languentium; oriturque ex nimio æstu, sumptione cibi, vel humore aliquo prægravante. Neque est peccatum; quin potius viriliter superanda, occasio est majoris meriti. Secundo potest considerari in sensualitate fuga quædam & displicentia appetitivè sensitivi de laboribus & difficultatibus. Et hæc quoque per se peccatum non est, esto sit peccati incentivum, & per rationem comprimenda; uti ceteri motus sensualitatis. Tertio itaque consideratur in voluntate quædam nolitio seu displicentia; indeque consequens tristitia de bono spirituali, quatenus laboriosum & difficile est. Estque hæc acedia generalis, quæ nimirum non est speciale peccatum, sed per omnia vitia vagatur, diversisque virtutibus repugnat ratione materiæ, de qua quis particulariter dolet. Vitium namque quodlibet oppositum cuius virtuti natum est generare tristitiam, quæ aggravet hominem in exercitio oppositæ virtutis.

Acedia porro, quæ versatur hoc modo circa observantiam alicujus præcepti aut exercitium virtutis, non est juxta *Marchan. To. 2. Tract. 2. Tit. 4. sect. 1. q. 3. in append. §. 2. de Acedia* peccatum, nisi ex ea sequatur transgressio præcepti, vel obligationis ad virtutem (supple, nec sit morale periculum transgressionis) estque mensurandum ex ratione transgressionis, immo est idem cum ipsa transgressione præcepti, adeoque dum ex apprehensione & tædio laboris quis resolvit v. g. non jejunare die præcepto, sola transgressio jejunii est confitenda. Si autem apprehendens difficultatem contristetur quidem propterea de jejunio, nihilominus præceptum adimpleat, etsi cum aliqua reluctantiâ seu displicentia non peccat juxta *Marchan* peccato Acediæ. Alii nihilominus in tristitia, quæ non de sola difficultate, sed ob illam de ipso opere obligatorio est, culpam proportionatam obligationi, uti in morosa de malo delectatione, agnoscere videntur. Si autem sit affectus conditionatus, attendenda est conditionis qualitas, & juxta eam est judicandum, an sit malus, vel qualiter, an verò bonus seu non malus.

Unde scelus periculo transgressionis votorum aut obligationum religiosarum, non peccare, saltem graviter, quem tædet seu poenitet assumpti status religiosi (idem est cum proportionem de statu sacerdotali) sicut enim non tenebatur quis statum istum assumere, sic nec tenetur de assumpto lætari. Quamvis hujusmodi affectus non soleant cadere in bonos Religiosos, sintque ingrati animi argumentum, nec parum pe-

riculosi, que aded omnino dissuadendi.

Acedia, prout est vitium speciale contra charitatem, opponitur gaudio de bono divino ejusque amicitia (quod profluit à charitate) estque tristitia de hujusmodi bono divino, scilicet amicitia & statu filii adoptivi, ob tædium laborum & difficultatum. Quæ quidem communi Doctorum sententia est grave admodum peccatum, nisi excuset indeliberatio: eò quod graviter repugnet rationi ob tantillas difficultates habere displicentiam & tædium de tantis bonis; non sine gravi injuria Dei & vili pensioe divinæ amicitia. Hæc ratione acediosis displicet, quod sint ita à Deo creati, ut per exercitia laboriosa virtutum debeant pervenire ad beatitudinem, aliàs damnandi. Unde interdum vellent se non esse creatos, præsertim ad talem finem, neque esse cælum aut infernum, aut se esse animal irrationale, ut liberi à præceptis possent sine timore suis cupiditatibus aut otio indulgere. Quod si solum sit quidam animi tepor, seu languor animi remissi respectu boni divini, importans meram negligentiam & quamdam diminuti nem fervoris charitatis, constat non esse nisi veniale peccatum; veluti non repugnans charitati, sed cuidam ejus modo, scilicet fervori.

Ex hujusmodi porro tædiis & displicentiis in exercitio virtutum varia proficiunt vitia, ut propterea acedia vitium capitale vocetur à *S. Gregorio* & aliis. Nalcitur enim ex tristitia quædam amaritudo & acedo, quæ exercitia spiritualia despere solent: Rancor contra instigantes ad bona, & aversio à verbo divino ad bonum exhortatorio: pusillanimitas, torpor circa observantiam præceptorum Dei & Ecclesiæ, Evagatio mentis etiam circa illicita, otiositas, somnolentia, curiositas, inquietudo, tandem malitia quædam, quæ mens in omnem iniquitatem, divinis rebus contemptis, se præcipitat; inde desperatio de salute, tantaque vitæ displicentia, ut etiam tales frequenter violentas sibi manus injiciant. Vide *Gregorium*, 31. *Moral. c. 27. alias 31.*

Notandum autem ex *D. Thoma qu. 35. art. 1. ad 4.* vitium acediæ debere vinci resistendo, peccata carnis verò fugiendo: hæc enim sunt talia, ut assidua hujusmodi materiæ cogitatio præbeat incentivum peccati & concupiscentiæ: at quo quis magis serio considerat bonum spirituale & divinum, eò magis accenditur mens ad amorem illius & excussionem torporis, qui nascitur ex eo, quod acediosus non satis recogitet corde.

14. Acedia specialis quid, & quale peccatum.

15. Qui Acedia sit tristitia aut peccatum.

16. Qualiter vincatur.